

မြန်မာနိုင်ငံမိခင်နှင့်ကလေးစောင့်ရှောက်ရေးအသင်း (၂၈)ကြိမ်မြောက်
နှစ်ပတ်လည်အစည်းအဝေး ဖွင့်ပွဲအခမ်းနားတွင် ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာန၊
ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဒေါက်တာမြင့်ထွေး ပြောကြားခဲ့သည့် မိန့်ခွန်းကောက်နုတ်ချက်

မိခင်နှင့်ကလေးစောင့်ရှောက်ရေးအသင်း၊ လယ်ဝေး။

၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ မေလ၊ ၉ ရက်

- ဒီနေ့ကျင်းပတဲ့ မြန်မာနိုင်ငံ မိခင်နှင့်ကလေးစောင့်ရှောက်ရေးအသင်း (၂၈)ကြိမ်မြောက် နှစ်ပတ်လည်နေ့အခမ်းအနားမှာ အမှာစကား ပြောကြားခွင့်ရတဲ့အတွက် ကျေးဇူးတင် ဂုဏ်ယူဝမ်းမြောက်မိပါတယ်။
- ဒီဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားကို ခုလိုကြွရောက်တယ်ဆိုတာ ဒီဖွင့်ပွဲရဲ့ နှစ်ပတ်လည် အစည်း အဝေးဟာ တိုင်းပြည်မှာ ဘယ်လောက်အရေးကြီးကြောင်းကို ဖော်ညွှန်းနေ ပါတယ်။
- ဒီအစည်းအဝေးမှာ ဆွေးနွေးချက်အားလုံးကိုလည်း တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် တိုင်းဒေသ ကြီးနဲ့ ပြည်နယ်၊ ခရိုင်အထိ ပြန်လည်ပြီးတော့ information ကို distribute လုပ်မယ် ဆိုတာ ကျွန်တော်သိရပါတယ်။ ဒါအလွန်အရေးကြီးပါတယ်။
- ကျွန်တော့်အနေနဲ့ မိခင်နှင့်ကလေးစောင့်ရှောက်ရေးအသင်း (MMCWA) ကြီးဟာ သီးခြားလွတ်လပ်ပြီးတော့ အစိုးရမဟုတ်သော နိုင်ငံရေးကင်းရှင်းတဲ့ ဘယ်နိုင်ငံရေး ပါတီများနှင့် ဆက်စပ်မှုမရှိတဲ့ လူမှုရေးအဖွဲ့အစည်းဖြစ်ပြီးတော့ ဒီလိုဖြစ်ခြင်းဟာလည်း ထူးခြားတဲ့ ဝိသေသနတစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။
- ဒါကြောင့် ပြည်သူ့အကျိုး၊ အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးနှင့်ကလေးများအကျိုးကို ရှေ့ပြိုး လွတ်လပ်စွာ လုပ်ကိုင်နိုင်ပါတယ်။ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုခုကို တွဲဖက်ပြီး လုပ်နေလို့ရှိရင် ကြည့်နေရပါတယ်။ တွဲဖက်ပြီးလုပ်တဲ့ အဖွဲ့အစည်းကိုသွားပြီး သူတို့ရဲ့ mission statement / vision statement တွေကို သွားပြီးတော့ ရည်ညွှန်းမှုတွေ လုပ်ရတယ်၊ ကြည့်ရတယ်။ အခု MMCWA က ဘာမှကြည့်စရာ မလိုပါဘူး။ မိမိတို့ရဲ့ ချမှတ်ထားတဲ့ လုပ်ငန်းစဉ်တွေကို တိကျပြတ်သားစွာနဲ့ လုပ်ရပါမယ်။ ဒါအလွန်အရေးကြီးပါတယ်။
- ဆိုလိုတာက MMCWA အနေနဲ့ ဘယ်အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ ဘယ်နိုင်ငံတကာ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ဘယ်ဖောင်ဒေးရှင်းပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ ဘယ်လူမှုရေးအဖွဲ့အစည်းပဲဖြစ်ဖြစ် လွတ်လပ်စွာ ပူးတွဲလက်တွဲလုပ်ကိုင်စေလို

ပါတယ်။ ဘာမှ ကန့်သတ်ချုပ်ချယ်ထားတာ မရှိပါဘူး။ အလွန်ထူးခြားတဲ့ လက္ခဏာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါအလွန်ကောင်းပါတယ်။

- နောက်တစ်ချက်က လိုအပ်တဲ့ ကျွမ်းကျင်မှုပိုင်းဆိုင်ရာ အကူအညီများ၊ အကြံဉာဏ်များ ကိုလည်း ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနမှပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနမှပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ လူမှုဝန်ထမ်း၊ ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေးဝန်ကြီးကပဲဖြစ်ဖြစ် တောင်းပါ။ ပေါင်းစပ်လုပ်ပါ။ ဆိုလိုတာ အဓိက ဝန်ကြီးဌာန(၃)ခုနဲ့ ပူးပေါင်းပြီးလုပ်လိုက် လို့ရှိရင် အလွန်ထူးခြား ပြောင်မြောက်တဲ့ အဖွဲ့ကြီးဖြစ်မှာပါ။
- ဒီအချက်ကိုတော့ ဗဟိုကောင်စီဝင်တွေရော၊ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်မှာရှိတဲ့ ဥက္ကဋ္ဌနှင့် အဖွဲ့ဝင်တွေရဲ့ ခေါင်းထဲမှာ အမြဲထားစေချင်ပါတယ်။ လုပ်ငန်းတစ်ခု လုပ်တော့မယ် ဆိုရင် ဒီဝန်ကြီးဌာန (၃)ခုကို အရင်စဉ်းစားစေလိုပါတယ်။
- မိမိလုပ်ငန်းဟာ ဘယ်ဝန်ကြီးဌာနနှင့် ဆက်စပ်လဲ၊ ပေါင်းစပ်ပြီးလုပ်ပါ။ ဝန်ကြီးဌာနတွေ မှာလည်း သူ့အဆင့်နဲ့သူ ရှိပါတယ်။ ဗဟိုအဆင့်၊ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဆင့်၊ ခရိုင်အဆင့်၊ မြို့နယ်အဆင့် ရှိပါတယ်။ အဲဒီမှာပေါင်းလုပ်ပါ။ ပေါင်းလုပ်ခြင်းအားဖြင့် MMCWA ရဲ့လုပ်ငန်းဟာ (၁)ကျပ် ထည့်လို့ရှိရင် (၁)ကျပ်၊ (၂)ကျပ်၊ (၃)ကျပ်၊ (၅)ကျပ်ဖိုး အကျိုးတွေ ပြန်ရပါမယ်။ ဒါကိုတော့ အားလုံး ခေါင်းထဲမှာထားတဲ့အပြင် တိုင်းဒေသ ကြီး/ ပြည်နယ်မှာရှိတဲ့ အဖွဲ့ဝင်တွေအားလုံးကိုလည်း တစ်ဆင့် မှာကြား ပြောကြားစေ ချင်ပါတယ်။ ဗဟိုကော်မတီဝင် အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့ဝင်များဟာ အလွန်အတွေ့အကြုံ ရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်တာကို ကျွန်တော်တွေ့ရပါတယ်။
- ဆိုလိုတာက ဗဟိုကော်မတီဝင်အဖွဲ့မှာ ထူးခြားတဲ့အတွေ့အကြုံ၊ အရည်အသွေးတွေ ရှိကြပါတယ်။ ဗဟိုတင်မကပါဘူး တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်မှာ ပါရှိပါတယ်။ ဒါတွေကို ဘယ်လိုဖော်ထုတ်ပြီး၊ ဘယ်လိုသုံးရမယ်ဆိုတာ MMCWA ဥက္ကဋ္ဌကြီးမှာ တာဝန်ရှိပါ တယ်။ တာဝန်ရှိတယ်ဆိုတာ မလုပ်လို့ ပြောတာမဟုတ်ပါဘူး၊ ဥက္ကဋ္ဌအနေနဲ့ စဉ်းစားရ ပါမယ်၊ မိမိ၏ ဗဟိုကောင်စီဝင်တွေရဲ့ ထူးခြားတဲ့အရည်အသွေးနဲ့ အတွေ့အကြုံတွေ ဒါတွေကို အသုံးပြုရပါမယ်။
- နောက်တစ်ချက်က ဒီဗဟိုကော်မတီဝင်များဟာ အရင်တုန်းက တကယ့်ကို ရာထူး အဆင့်ဆင့်ရှိခဲ့တဲ့သူများ ဖြစ်ခဲ့ကြပါတယ်။ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်တွေ ရှိမယ်၊ ပါမောက္ခ တွေရှိတယ်၊ အမျိုးမျိုးရှိကြပါတယ်။

- ဒါပေမယ့် ဒီအဖွဲ့ကြီးဟာ လူမှုရေးအဖွဲ့အစည်းဖြစ်တဲ့အတွက် ဒီရာထူး၊ ဂုဏ်တွေကို အကုန်ဘေးဖယ်ထားကြပါတယ်။ မိမိမှာရှိတဲ့ အတွေ့အကြုံတွေ၊ အရည်သွေးတွေကို တော့ ဆက်လက်အသုံးပြုကြပါ။ ဆိုလိုတာက မိမိဟာ အရင်တုန်းက ဝန်ကြီးဖြစ်ခဲ့တယ်၊ ဒုတိယဝန်ကြီးဖြစ်ခဲ့တယ်၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဖြစ်ခဲ့တယ်၊ ဘာဖြစ်ခဲ့တယ်၊ စတာတွေ ကို ဘေးဖယ်ပြီးတော့ မိမိဟာ အခုအခါမှာ လူမှုဝန်ထမ်းစိတ်ဓာတ်နဲ့ ဒီအဖွဲ့ကြီးမှာ ပါဝင်တဲ့အတွက် ဒါကိုဘယ်လိုလုပ် မလဲဆိုတာကို အချင်းချင်းပူးပေါင်း ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်း ပြီး လုပ်စေချင်ပါတယ်။ ဒါအရေးကြီးပါတယ်။
- ကျွန်တော့်အနေနဲ့ဆိုရင် ကျွန်တော်ဟာ ဝန်ကြီးဖြစ်ပေမယ့်လည်း very down to earth ပါ။ ဆရာဝန်တစ်ယောက်လိုပဲ ကိုယ့်ဟာကိုယ် အမြဲမြင်ပါတယ်။ အဲဒီစိတ်ဓာတ်လိုပဲ အားလုံးမွေးမယ်ဆိုရင် ဒီအသင်းကြီးဟာ မြန်မာပြည်မှာ နံပတ် (၁) အထူး ပြောင်မြောက်တဲ့ အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်း (NGO)ကြီးတစ်ခု ဖြစ်ဖို့ဆိုတာ လုံးဝ သေချာပါတယ်။
- ဒီအဖွဲ့ကြီးဟာ အလွန် အင်အားတောင့်တင်းတဲ့ အဖွဲ့ကြီးဖြစ်ပါတယ်။ ဗဟိုမှာရှိတယ်၊ တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်၊ ခရိုင်၊ မြို့နယ်၊ ရပ်ကွက်၊ ကျေးရွာတွေမှာရှိတဲ့အတွက် ကျွန်တော်တို့ ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနထက်တောင် ကျယ်ပြန့်ပါသေး တယ်။ အဲဒီအချက်ကိုတော့ အားလုံးခေါင်းထဲမှာ အမြဲထားပြီး လုပ်မယ်ဆိုရင်တော့ အလွန်အောင်မြင်တဲ့ အသင်းကြီး ဖြစ်မယ်ဆိုတာ လုံးဝသေချာပါတယ်။
- နောက်တစ်ချက်က ကျွန်တော်တို့ပြောနေတဲ့ အချက်တွေဟာ ကျန်းမာရေးနှင့် အားကစားဝန်ကြီးဌာနအပြင်၊ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ လူမှုဝန်ထမ်း၊ ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေးဝန်ကြီးဌာနတို့နှင့်လည်း သက်ဆိုင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်က ကျန်းမာရေးနှင့် အားကစားဝန်ကြီးဌာနကနေ ပြောနေပေမယ့် အားလုံးနဲ့သက်ဆိုင် ပါတယ်။
- ကျွန်တော်တို့ ကျန်းမာရေးနှင့် အားကစားဝန်ကြီးဌာနမှာဆိုရင် စီမံချက် (project)တွေ၊ လုပ်ငန်းစီမံကိန်း (program)တွေ အများကြီးရှိပါတယ်။ ဒီ project တွေ program တွေ ကလည်း ဒီ MMCWA အဖွဲ့ကြီးနဲ့ ဘယ်လိုပေါင်းပြီး လုပ်မယ်၊ ကူညီမယ်ဆိုတာ ကျွန်တော်တို့ဖက်က ဘာအကူအညီလိုလဲဆိုတာကို စဉ်းစားပြီးလုပ်စေချင်ပါတယ်။ အထူးသဖြင့် ကုလသမဂ္ဂလက်အောက်ခံ အဖွဲ့အစည်းတွေနဲ့ လွတ်လပ်စွာ ဆက်သွယ်ပါ။

WHO, Unicef, UNFPA, UNDP တို့နဲ့ လွတ်လပ်စွာဆက်သွယ်ပြီး ပေါင်းလုပ်ပါ။ သူတို့က MMCWA ကို ဘယ်လိုအကူအညီ ပေးနိုင်မလဲ၊ technical support, financial support စသဖြင့် ဘယ်လို ပေါင်းလုပ်မယ်ဆိုတာ စဉ်းစားပါ။ လုပ်ငန်းတစ်ခုကို UNICEF နဲ့ ပေါင်းလုပ်တယ်၊ UNFPA နဲ့ပေါင်းလုပ်တယ် WHO နဲ့ ပေါင်းလုပ်တယ် ဆိုလို့ရှိရင် ပိုပြီးတော့ ကောင်းပါတယ်။

- အဲဒီလိုပေါင်းလုပ်တဲ့အတွက် ကုလသမဂ္ဂလက်အောက်ခံ အဖွဲ့အစည်း အားလုံးရဲ့ ပူးပေါင်းပံ့ပိုးမှုတွေ ရရှိပြီးတော့ အဖွဲ့အစည်းရဲ့ စွမ်းဆောင်ရည်လည်း ဘက်စုံတက်သွားမှာပါ။ တစ်ဦးတည်း တစ်ယောက်တည်း လုပ်လို့မရပါဘူး။ လုပ်ငန်းသဘာဝ မတူညီတဲ့ သဘောရှိတဲ့ အဖွဲ့အစည်းတွေအားလုံး ညှိနှိုင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရမှာပါ (how we should collaborative and coordinate with the like-minded organizations in the country)။ အဲဒါကို စဉ်းစားဖို့လိုပါတယ်။ စဉ်းစားတဲ့အခါမှာလည်း ငါပဲ တတ်တယ်၊ ငါပဲတော်တယ်၊ ငါဟာ နံပါတ် (၁) အဲလို မဟုတ်ပါဘူး။ အားလုံးကို အောက်ကနေပြီး လုပ်စေချင်ပါတယ်။ ဒီလိုလုပ်လို့ရှိရင် ကျွန်တော်တို့ လုံးဝအောင်မြင်မှာပါ။
- နောက်တစ်ချက်က MMCWA အဖွဲ့ကြီးဟာ ပြည်တွင်းမှာသာမက နိုင်ငံခြားမှာရှိတဲ့ တက္ကသိုလ် (institution)တွေ၊ research institution တွေ၊ health institution တွေ ဒါတွေနဲ့ ပေါင်းလုပ်ပါ။ ကျွန်တော်တို့ ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနနဲ့ MoU ထိုးထားတာ institution (၁၀၀)ကျော်လောက် ရှိပါတယ်။ Institution တွေက အများကြီးပါပဲ။
- ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းလုံးမှာရှိတဲ့ institution တွေနဲ့ ပေါင်းလုပ်ပါမယ်၊ ကျန်းမာရေးနှင့် အားကစားဝန်ကြီးဌာနကိုလည်း သူတို့လာကြပါတယ်၊ training ပေးပါတယ်၊ workshop လုပ်ပါတယ်၊ အဲဒီလို MMCWA လည်းလုပ်ပါ။ လုံးဝခွင့်ပြုထားပါတယ်။ ဒါကို "you exercise your thought and idea fully without any interest" လုပ်ပါ။ ပြည်တွင်းမှာပဲ မလုပ်ပါနဲ့၊ ပြည်ပနဲ့လည်း ဆက်သွယ်ပါ၊ အကုန်လုံးနဲ့ ဆက်သွယ်ပါ။ နိုင်ငံခြားနဲ့ ဆက်သွယ်ပြီး ပေါင်းလုပ်ပါ။
- အထူးသဖြင့် နိုင်ငံခြားမှာ သုတေသနအဖွဲ့အစည်းတွေ ရှိပါတယ်၊ WHO collaborating center နဲ့ ဆက်သွယ်ပြီး လုပ်ပါ။ သူတို့က ဘာလုပ်ချင်လဲ research နဲ့ပတ်သက်ပြီး တော့ သုတေသနတွေ ပေါင်းလုပ်မယ်ဆိုရင်လည်း လုပ်ပါ။ အားလုံးလုပ်ပါ။ လုပ်တဲ့

အခါမှာ ကျန်းမာရေးနှင့်ဆိုင်ရင် ကျန်းမာရေးက ကူညီပေးမယ်၊ လူမှုဝန်ထမ်းနဲ့ဆိုင်ရင် လူမှုဝန်ထမ်းက ကူညီပေးမယ်၊ ပညာရေးနဲ့ဆိုင်ရင် ပညာရေးက ကူညီပေးပါမယ်။

- ဒီအဖွဲ့ကြီးရဲ့ ကြေငြာစာတမ်း (manifesto)ကို ပြန်ကြည့်လိုက်တဲ့အခါ အဓိက (၃)ခုကို သွားတွေ့ပါတယ်။ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး၊ လူမှုဝန်ထမ်းပါ။ (၃)ခုလုံးနဲ့ ဆိုင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်က တစ်ခါလေမှာ MMCWA ဟာ ကျန်းမာရေးပဲထင်တာ၊ မဟုတ်ပါဘူး။ လူမှုဝန်ထမ်းကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပညာရေးဟာ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ အမှန်အတိုင်း ပြောရမယ်ဆိုရင် ပညာရေးဟာ ကျန်းမာရေးထက် အရေးကြီးပါတယ်။ ပိုပြီး လက်တွဲ လုပ်ပါလို့ ကျွန်တော်ပြောချင်ပါတယ်။
- ဒီ MMCWA ရဲ့လုပ်ငန်းဟာ အလွန်ကျယ်ပြန့်ပါတယ်။ It is not confined (or) restricted to maternal and child health only။ အခြားနှီးနွယ်တာတွေ အများကြီးပဲ၊ ဆက်သွယ်မှု (linkage) တွေ ဆက်တိုက်ရှိပါတယ်။ linkage တွေရှိတဲ့အတွက် MMCWA ဟာ အခြားအဖွဲ့အစည်းတွေနဲ့ ပေါင်းပြီးလုပ်နိုင်လေ MMCWA ရဲ့ ရည်မှန်းချက်ကို ရရှိ အောင်လုပ်မယ့် ကိစ္စဟာ ပိုပြီးတော့ မြန်ဆန်ပြီးရရှိမှာ ဖြစ်ပါတယ်။
- ဒီအဖွဲ့အစည်းတွေနဲ့ စနစ်တကျ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လေလေ MMCWA ရဲ့ လုပ်ငန်း တွေဟာ ပိုမိုပြီးတော့ အကျိုးဆက်တွေ ကြီးထွားရှင်သန်နေမှာဖြစ်ပါတယ်။ MMCWA ဟာ ကိုယ့်ဟာကိုယ် သီးသန့်ပဲလုပ်နေလို့ရှိရင် ၁ ထည့်ရင် ၀.၅ ပဲရမယ်၊ ပေါင်းလုပ်ရင် ၁ ထည့်ရင် ၂ ရမယ်၊ ၃ ရမယ်၊ ၄ ရမယ်၊ ဒီအချက်တွေကိုတော့ MMCWA အမှုဆောင် အဖွဲ့ နှင့် အဖွဲ့ဝင်များ အားလုံးသိရှိပြီး လိုက်နာကျင့်သုံးမယ်ဆိုရင် နံပါတ် ၁ ဖြစ်မှာပါ။ နံပါတ် ၁ ဖြစ်အောင်လုပ်ကြပါ။
- ကျွန်တော် ဘာဖြစ်လို့ ဒီလိုပြောလည်းဆိုတော့ ဒီမှာ INGO, NGO တွေ အကုန် သိပါတယ်။ MMCWA လို တောင့်တင်းခိုင်မာတဲ့ အဖွဲ့တစ်ခုမှ မရှိပါဘူး။ ဒါကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ဒီအဖွဲ့ကြီးဖြစ်ပေါ်လာအောင် ဆောင်ရွက်ခဲ့တဲ့ လူကြီးတွေကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ရပါမယ်။ အရင်တုန်းက အဖွဲ့ဝင်တွေကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ရပါမယ်။ အခု MMCWA ကို လုပ်တယ်ဆိုတာ ပြန်ပြီးတိုးတက်အောင် လုပ်တာပါ။ အရင်လုပ်ခဲ့တာတွေ ကို အခြေခံပြီး ဒါထက် ကောင်းအောင် ဘယ်လိုလုပ်မလဲဆိုတာ စဉ်းစားပြီးတော့ လုပ်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

- အဲဒီတော့ အရေးကြီးတာ ဘာလဲဆိုလို့ရှိရင် MMCWA ကို ၂၀၁၆ ခုနှစ်ကနေ အသစ် ပြန်ဖွဲ့တယ်။ အခုအချိန်ထိ ဘာတွေလုပ်ပြီးပြီလဲဆိုတာကို သုံးသပ်စေလိုပါတယ်။ သုံးသပ်တဲ့အခါမှာ special သုံးသပ်ပါ။ အလုံးစုံလွှမ်းခြုံသုံးသပ်မှုအနေနဲ့ (holistic review) ပြန်ပြီးလုပ်စေချင်ပါတယ်။ review လုပ်တဲ့အခါမှာ ကျန်းမာရေးပဲမလုပ်ပါနဲ့၊ အထူးသဖြင့် လူမှုဝန်ထမ်း၊ ပညာရေးဌာနနှင့် ဘယ်လို ပေါင်းစည်းလုပ်ကိုင်ဖို့ရှိသလဲ၊ ကျေနပ်လား/ မကျေနပ်ဘူးလား၊ မကျေနပ်ဘူးဆိုရင် ကူညီပြီးလုပ်ပေးအောင် ဘယ်လို လုပ်မလဲ၊ လိုအပ်လို့ရှိရင် ဥက္ကဋ္ဌကြီးအနေနဲ့ ပညာရေးဝန်ကြီးကို တွေ့ခွင့်တောင်းပါ၊ လူမှုဝန်ထမ်း၊ ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေးဝန်ကြီးကို တွေ့ဖို့တောင်းပါ။ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး (၂)ဦးရဲ့ အကြံဉာဏ်တွေ အများကြီးလိုပါတယ်။
- ဗဟိုကောင်စီဝင် ဥက္ကဋ္ဌနဲ့ အဖွဲ့ဝင်တွေ သွားတွေ့ကြပါ။ appointment တောင်းပြီးတော့ ဗဟိုကောင်စီဝင်ဥက္ကဋ္ဌနှင့် အဖွဲ့ဝင်အချို့ သွားတွေ့ပါ။ သွားတွေ့ပြီး ဝန်ကြီးတွေရယ် ဆရာဦးမြသောင်းရယ် စသဖြင့် အကုန်လုံးသွားတွေ့ပါ။ ဘယ်လိုပိုကောင်းအောင် လုပ်မလဲ၊ there is always room for improvement in every situation အဲဒါ ရှိပါတယ်။ လုပ်ပါ။ ဒီလိုလုပ်ခြင်းအားဖြင့် information ရလေ ပိုကောင်းလေ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုလုပ်တဲ့အခါမှာ ပေါင်းစပ်ဖို့အတွက် ကျွန်တော်တို့ဘက်က ကူညီပေးဖို့ လုံးဝ ဝန်မလေးပါဘူး။
- နောက်တစ်ချက် ကျွန်တော်ပြောချင်တာက ကျွန်တော်နဲ့တွေ့မယ်၊ ပညာဝန်ကြီးဌာန၊ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးနဲ့တွေ့မယ်၊ လူမှုဝန်ထမ်း၊ ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာ ချထားရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးနဲ့ တွေ့မယ်၊ တွေ့ပြီးတဲ့အခါမှာ ကိုယ်လုပ် နေတဲ့ မဟာဗျူဟာ/နည်းဗျူဟာ လုပ်ဆောင်မှုများဟာ ဘာတွေလိုလဲဆိုတာ တွေ့လာ မယ်။ ကိုယ့်ကတော့ ကိုယ်ဟာကိုလုပ်တာ ဟုတ်နေတယ်။ ကျန်းမာရေးမှာလည်း အဲဒီ အတိုင်းပဲ၊ ကျွန်တော်တို့ ကိုယ့်ဟာကိုယ် လုပ်တာဟုတ်နေတယ်။
- ဒါပေမယ့် တခြားဘက်က ပြန်ကြည့်ရမယ်၊ view point from other side, from other perspectives က ပြန်ကြည့်ရမယ်။ အဲဒါကြောင့် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး (၂)ဦးနဲ့ တွေ့မယ်။ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး (၂)ဦးနဲ့တွေ့ပြီးလို့ရှိရင် MMCWA ရဲ့လက်ရှိ လုပ်ကိုင်နေ တဲ့ မဟာဗျူဟာ၊ နည်းဗျူဟာတွေ whether it is appropriate at this point in time ပြန်တွေ့မယ်၊ တွေ့ရင် လိုအပ်တာတွေကို လိုတိုးပိုလျော့လုပ်လိုက်ရင် modified

လုပ်လိုက်ရင်ပိုပြီးတော့ ပီပြင်တဲ့ဟာဖြစ်သွားမယ်။ လုပ်တဲ့အခါမှာလည်း အရေးကြီးဆုံးက unbiased decision making ဖြစ်ရမယ်။ ဟိုတစ်ယောက်ကို အသားပေးချင်လို့ ဒါလေးလုပ်တာမဟုတ်ပါဘူး။ ဒီတစ်ယောက်ကို အသားပေးချင်လို့ မဟုတ်ပါဘူး။ သမာသမတ်ကျပြီးတော့ unbiased decision making နဲ့ ကျွန်တော်တို့ ဆက်လုပ်ပေးစေချင်ပါတယ်။

- ကျွန်တော် ပြန်လေ့လာတဲ့အခါမှာ ဒီအဖွဲ့ကြီးကို ဥပဒေ အမှတ် ၂၁/ ၉၀ နှင့် (၁၉၉၁) ခုနှစ်၊ ဧပြီလ (၃၀)ရက်နေ့မှာဖွဲ့ခဲ့တာ အခုဆိုရင် (၂၈)နှစ်ရှိပါပြီ။ အဲဒီမှာ ဘာသွားတွေ့လဲဆိုတော့ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး၊ လူမှုရေး အဆင့်အတန်းတွေ တိုးတက်ဖို့အတွက် အထောက်အကူပြု ဆောင်ရွက်နိုင်ဖို့အတွက် စေတနာဝန်ထမ်းလူမှုရေးအဖွဲ့အစည်းအဖြစ် ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါတယ်လို့ တွေ့ပါတယ်။ အမှန်အတိုင်းပြောရမယ်ဆိုရင် များသောအားဖြင့် ပညာရေးနှင့် လူမှုဝန်ထမ်းလုပ်ငန်းတွေကို ပိုလုပ်စေချင်ပါတယ်။ ဒီအသင်းကြီးရဲ့ ရည်မှန်းချက်၊ မျှော်မှန်းချက်များကိုရရှိအောင် အခုဆောင်ရွက်ပေးနေတဲ့ EC အဖွဲ့ဝင်တွေ၊ ဗဟိုကောင်စီအဖွဲ့ဝင်တွေကိုလည်း ကျွန်တော်လှိုက်လဲစွာ ဂုဏ်လည်းယူပါတယ် ကျေးဇူးလည်း အများကြီးတင်ပါတယ်။
- ဘာကြောင့် ကျေးဇူးတင်လဲဆိုတော့ MMCWA ရဲ့ လုပ်ငန်းတွေဟာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ကျန်းမာရေးလုပ်ငန်းများကို တော်တော် အထောက်အကူပြုပါတယ်။ in terms of many perspectives ပါ။ ဒီအသင်းဝင်များရဲ့ စေတနာ၊ မေတ္တာနဲ့ လူမှုဝန်ထမ်းစိတ်ဓာတ်ကိုလည်း အထူးပဲဂုဏ်ယူပါတယ်၊ ကျေနပ်မှုရှိပါတယ်။ ဒီအသင်းကြီးဟာ ကျွန်တော်တို့ ကျန်းမာရေးနှင့် အားကစားဝန်ကြီးဌာနနဲ့ဆိုရင် ကိုင်းကျွန်းမှီ၊ ကျွန်းကိုင်းမှီ ဖြစ်ပြီး တစ်ဖက်ကို တစ်ဖက် အထောက်အကူပြုတယ်ဆိုတာ ဘယ်လိုမှ ငြင်းလို့မရပါဘူး။ ဒီအထောက်အကူပြုခြင်းကိုလည်း ပိုပြီးတော့ အခုထက်ပိုပြီး အားဖြည့်ဆောင်ရွက်စေချင်ပါတယ်။
- အဓိကက MMCWA က လုပ်ငန်းတစ်ခုလုပ်ချင်ရင် ဗဟိုကတော့ လုပ်တယ်၊ high level အသစ်က စလုပ်တယ်။ ဒါပေမယ့် တကယ့်တကယ် အကောင်အထည်ဖော်မယ်ဆိုတော့ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အဆင့်မှာ လုပ်တဲ့အတွက် ဒီအစည်းအဝေးမှာ MMCWA က တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်တွေနဲ့ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ် ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးနှင့် ကုသရေးဦးစီးဌာနမှူးတွေလည်း တက်တာတွေ့ရပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်

ပြည်နယ်မှာရှိတဲ့ ကျန်းမာရေးဦးစီးမှူးတွေနဲ့ ဆွေးနွေးပါ။ ပညာရေးမှာလည်း တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် ဦးစီးမှူးတွေရှိမယ်၊ လူမှုဝန်ထမ်းမှာလည်း တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် ဦးစီးမှူးတွေရှိမယ်၊ သူတို့နဲ့ပေါင်းစပ်ပါ။ အကြောင်းကြားပါ။ ဘာလုပ်လုပ်သူတို့ကို အနည်းဆုံး အကြောင်းကြားလိုက်ပါ။ ကျန်းမာရေးနှင့်ဆိုင်ရင် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာနမှူးကို အကြောင်းကြားလိုက်၊ လူမှုဝန်ထမ်းကို အကြောင်းကြားလိုက်၊ သူတို့အားရင် အားသလို လာလုပ်ပေးပါမယ်၊ အကြံပေးပါမယ်။ မဟုတ်ဘဲနဲ့ ကိုယ်ဟာကိုသွားလုပ်ပြီး ကိုယ်ဟာကိုပဲ ဖြစ်နေပါမယ်။ အားလုံးကို အကြောင်းကြားစေချင်ပါတယ်။

- MMCWA အနေနဲ့ အဓိက ကျန်းမာရေးဖက်မှာ အဓိက ပံ့ပိုးစေချင်တာကတော့ Health Literacy Promotion ကို အထူးဦးစားပေးပြီးတော့ ကူညီပေးပါ။ ကျွန်တော် Standardized Health Messages စာအုပ်လည်း ပေးပါမယ်၊ MMCWA မှာ အလွန်များပြားသော အသင်းဝင်တွေရှိတဲ့အတွက် ကျွန်တော်တို့ပေးထားတဲ့ စာအုပ်ကြီးကိုတော့ အကုန်လုံးကို ရအောင်လုပ်ပေးမယ်။ (၃)သောင်း ထပ်ပုံနှိပ်ထားပြီး နောက်ထပ် (၁)သောင်းလည်း ထပ်နှိပ်ပေးပါမယ်။ အကုန်လုံးကို ပေးမှာပါ။ ဒီနေ့ပေးတာအပြင် နောက်ထပ် လိုရင်လည်း ထပ်ပေးပါမယ်။
- ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာ ပြည်သူတွေရဲ့ ကျန်းမာရေးအသိပညာ (health literacy) မြင့်လာရင် တော်ရုံတန်ရုံ ဖြစ်တဲ့ရောဂါတွေ မဖြစ်တော့ဘူး။ ရောဂါမဖြစ်တော့ဘူးဆိုရင် ဆေးရုံ/ ဆေးခန်းလာတဲ့ လူနာတွေ နည်းသွားမယ်ဆိုရင် ဆေးရုံမှာရှိတဲ့ ဆရာဝန်တွေဟာ less number of patients ကို quality care ပေးနိုင်မယ့်အပြင်၊ ဆေးဝါးသုံးစွဲမှု ကျဆင်းလာပါမယ်။ ဓါတ်ခွဲ လုပ်စရာမလိုဘူး၊ ဓါတ်မှန်ရိုက်စရာ မလိုတော့ဘူး။ ဆရာဝန်/ ဆရာမတွေရဲ့ လုပ်ငန်းက သက်သာသွားမယ်။ အများကြီး positive circle ဖြစ်သွားပါမယ်။ အဲဒါကြောင့် ကျန်းမာရေးအသိပညာမြှင့်တင်ရေး (health literacy promotion) ကိုတော့ လုပ်ပေးပါ။ ဘယ်လိုလုပ်ရမလဲဆိုတာ ကျွန်တော်တို့ health literacy promotion unit နဲ့လည်း နောက်ပိုင်းဆွေးနွေး တိုင်ပင်ပြီး လုပ်ဆောင်စေချင်ပါတယ်။
- နောက်တစ်ချက်ကတော့ MMCWA ရဲ့အဓိကကတော့ မိခင်နှင့်ကလေး ကျန်းမာရေး ဖြစ်တဲ့အတွက် ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာ လောလောဆယ် မိခင်သေနန်းက အရှင်မွေး(၁)

သိန်းမှာ (၂၂၇)ဦး ရှိနေပါသေးတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီနေရာမှာ ကျွန်တော်တစ်ချက် ပြောချင်တာက မိခင်သေနှုန်းကျဖို့ဆိုရင် ကျန်းမာရေးဌာန တစ်ခုတည်းနဲ့လည်းမရပါဘူး၊ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန တစ်ခုတည်းနဲ့လည်းမရပါဘူး၊ လူမှုဝန်ထမ်း၊ ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေးဝန်ကြီးဌာန တစ်ခုတည်းနဲ့လည်းမရဘူး။ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးကောင်းမွန်မှုနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးရရှိရေးက အရေးကြီးပါတယ်။ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး မကောင်းရင် ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိခင် (pregnant woman) တစ်ယောက်ဟာ ဘယ်လောက်ပဲ ဘာဖြစ်ဖြစ်၊ placenta previa ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ APH PPH ဖြစ်ဖြစ် ရလို့ရှိရင် အချိန်မီ ဆေးရုံမသွားနိုင်ရင် ဆုံးရှုံးသွားပါတယ်။

- အဲဒါကြောင့် midwife တွေကို အခုထက်ပိုပြီး အားပြည့်ဖို့ ကျွန်တော်တို့ လုပ်နေပါပြီ။ အဲဒါမှကျွန်တော်တို့ MMR က ကျသွားပါမယ်။ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးကိုလည်း အခုဆောက်လုပ်ရေးဝန်ကြီးဌာနက တော်တော်လုပ်နေပါတယ်။ လမ်းတွေကောင်းအောင်လုပ်နေတယ်။ ငြိမ်းချမ်းရေးကိစ္စပြီးသွားရင် ကျွန်တော်တို့ ကျန်းမာရေးရော၊ လူမှုဝန်ထမ်း၊ ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေးရော၊ ပညာရေးရော အရမ်းထောင်တက်သွားမယ်။ အဓိကကတော့ ငြိမ်းချမ်းရေး (peace) နဲ့ပတ်သက်ပြီး ကျွန်တော် Cuba Health Convention ကိုတက်ရောက်တုန်းက seminar မှာလည်း ပြောပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ တစ်နိုင်ငံထဲမဟုတ်ဘူး ဘယ်နိုင်ငံမှာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ဆီးရီးယားမှာပဲ ဖြစ်ဖြစ် ငြိမ်းချမ်းရေးမရတဲ့အတွက် ကျန်းမာရေးအဆင့်အတန်း နိမ့်နေပါတယ်။ ငြိမ်းချမ်းရေးရရင် ကျွန်တော်တို့ အများကြီးသွားရောက်လုပ်ဖို့ရှိပါတယ်။
- ဒီနေရာမှာ တစ်ချက်နှစ်ချက်လောက် ကျွန်တော်တင်ပြချင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ လုပ်နေတဲ့ Basic Emergency Obstetric Care (BEmOC), safe delivery mobile application တွေမှာလည်း အများကြီးပါဝင်ပြီး လုပ်ပေးပါ။ ကျွန်တော်တို့ ဒါတွေကိုလည်း မြန်မာလို ဘာသာပြန်ထားပါတယ်။ MMCWA member တွေလည်း သိပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ ပကတိမြေပြင် (ground reality)မှာ ဘယ်လိုပုံပိုး ကူညီမယ်ဆိုတာ အများကြီးလုပ်လို့ရပါတယ်။
- နောက်တစ်ချက်ကတော့ ကျွန်တော်တို့မှာ community based referral system လုပ်နေပါတယ်။ ဒါကတော့ ရှိတော့ရှိတယ်၊ သိပ်ပြီးတော့ မပီပြင်သေးပါဘူး။ ဒါကို ပိုပီပြင်အောင် ဘယ်လိုလုပ်မလဲဆိုတာကို MMCWA နှင့် တိုင်းဒေသကြီးနဲ့ပြည်နယ်

ဦးစီးမှူးများနှင့် ခရိုင်မှာရှိတဲ့လူများ ပြန်ပြီးတော့စဉ်းစားစေချင်တယ်။ community based referral system ဟာ မွေးဖွားခြင်းဆိုင်ရာနှင့် ကိုယ်ဝန်ပျက်ခြင်းရဲ့ နောက်ဆက်တွဲ ပြဿနာတွေ လျော့နည်းဖို့၊ ပြုစုစောင့်ရှောက်ဖို့၊ သားဆက်ခြားလုပ်ငန်းတွေ၊ UNFPA ကလုပ်ငန်း တွေမှာ ဘယ်လိုပါဝင်လုပ်မလဲဆိုတာ အခုထက် ပိုမို strategic ဆွဲပါ။ လုပ်စေချင်ပါတယ်။

- နောက်တစ်ချက်က ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာဆိုရင် ဆေးရုံ/ ဆေးခန်း သားဖွားခန်းမှာ မွေးတဲ့ ရာခိုင်နှုန်းက (37%)ပဲရှိပါတယ်။ (၂၀၁၅-၂၀၁၆) ခုနှစ်ကနေ လုပ်တဲ့ Demographic and Health Survey (DHS) အရ ဒါကို ဘယ်လိုမြှင့်အောင် လုပ်မလဲဆိုတာ MMCWA မှာ သားဖွားခန်းတွေ ရှိပါတယ်။ လာမွေးဖို့လူတွေကို ဆွဲဆောင်ရမယ်၊ အဲဒါတွေကိုလည်း ပိုပြီးလုပ်စေချင်ပါတယ်။ များသောအားဖြင့် ဒီမှာမွေးလို့ရှိရင် the chance of Maternal Mortality ရဖို့က အရမ်းနည်းသွားတဲ့အတွက် ဒါကိုလည်း အခုထက် ပိုမိုပြီးလုပ်စေချင်ပါတယ်။
- နောက်တစ်ချက်က ကျွန်တော်ခုနပြောတဲ့ MMCWA ကို အသစ်ပြန်လည် ဖွဲ့စည်းခဲ့တာ တစ်နှစ်ကျော် (၂)နှစ်နီးပါးလောက်ရှိပြီ holistic review ကို different perspectives က လုပ်တဲ့အခါမှာ ရိုးသားစွာ ပြန်လည်သုံးသပ်ပါ။ ဒီဟာက အပြစ်ရှာတာ မဟုတ်ပါဘူး၊ အကြောင်းရှာတာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ not fault finding but facts finding approach ဒါမလုပ်လို့ ဘယ်သူမှတာဝန်ရှိလို့၊ ဘယ်သူမလုပ်လို့၊ အဲဒီလို မဟုတ်ပါဘူး။ ဒီလိုဖြစ်ရင် ဘယ်လိုပြန်လုပ်မလဲဆိုတာ positive perspective က review လုပ်စေချင်ပါတယ်။ Holistic review အဲဒါကိုတော့ ဒီမှာလည်းသုံးသပ်မယ်။ ဒီအစည်းအဝေးမှာ သုံးသပ်တာနဲ့ မလုံလောက်ပါဘူး။ အသေးစိတ် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အလိုက် သုံးသပ်ရပါမယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ကရင်ပြည်နယ်မှလိုအပ်ချက်ဟာ ကယားပြည်နယ်မှ လိုအပ်ချက်နှင့်မတူတဲ့အပြင် ကရင်ပြည်နယ်ရဲ့ လိုအပ်ချက်ကို ဖြည့်တာနဲ့ ရန်ကုန်တိုင်းမှာ လိုအပ်ချက်ကိုဖြည့်တဲ့ method က မတူနိုင်ပါဘူး။
- အဲဒီတော့ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အလိုက် ဒီဗဟိုကအဖွဲ့တွေသွားတဲ့အခါမှာ ပြန်ပြီး review လုပ်စေချင်ပါတယ်။ ဆိုလိုတာက ဘယ်အဖွဲ့စည်းပဲဖြစ်ဖြစ်၊ organization ပဲဖြစ်ဖြစ် လုပ်ခဲ့မယ်ဆိုရင် introspection ကိုယ့်ဟာကိုယ် ပြန်ကြည့်ရပါမယ်။ ကိုယ်လုပ်တာ ဟုတ်လား/ မဟုတ်လား၊ ပြန်ကြည့်ရပါမယ်။ ကျန်းမာရေးမှာ ဘာလိုနေလဲ၊

လိုတာတွေကို အမြဲ ပြန်ပြန်လုပ်နေရတာပါ။ Perfectionist ဆိုတာ ကမ္ဘာမှာလည်း မရှိပါဘူး။ လိုအပ်ချက်ကတော့ အများကြီးရှိနေမှာပါပဲ။ ဒါတွေကို ကျွန်တော်တို့ အမြဲတမ်း သုံးသပ်ပြီး လုပ်ပါ။ ဆိုလိုတာကတော့ အင်္ဂလိပ်စကားမှာ there is room for improvement in every situation ဘယ်နေရာမှာမဆို ဒါထက် ပိုကောင်း အောင် လုပ်နိုင်ရမယ်။

- ဥပမာ- ထိုင်နေတယ် ဒီထိုင်နေတဲ့ပုံစံချရင် ဒါထက်ပိုကောင်းအောင် ဘယ်လိုထိုင်ဖို့ လုပ်မလဲ၊ တည့်တည့်ထားမလား၊ ပဇောက်လုပ်မလား၊ ပြောတဲ့လူကလည်း ဒီအပေါ်က ပြောမလား၊ အလယ်က ပြောမလား၊ အမျိုးမျိုးပေါ့လေ၊ အမျိုးမျိုးစဉ်းစားလို့ရပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ဒီဦးနှောက်ကို များများ intellectual thinking ကို များများလုပ်စေချင် ပါတယ်။
- ဘာကြောင့် ကျွန်တော်ဒီစကားကို ပြောလဲဆိုတော့ အခုလောလောဆယ် MMCWA ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ကျန်းမာရေးပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ပညာရေးပဲဖြစ်ဖြစ်၊ လူမှုဝန်ထမ်း၊ ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေးပဲဖြစ်ဖြစ် အခုလောလောဆယ်လုပ်နေတဲ့ မဟာဗျူဟာ၊ နည်းဗျူဟာ ဟာ အလွန်ကောင်းပါတယ်။ အရင်နှစ်ကလုပ်တဲ့ ဥစ္စာကောင်းတယ်၊ ဒါပေမယ့် ဒီနှစ်ဒီအချိန်ခါမှာတော့ ကောင်းချင်မှကောင်းမယ်။ ဘာကြောင့်လဲကျွန်တော် တို့ public health ရှိပါတယ်။ epidemiological situation is always changing, it's not static but dynamic.
- ကျွန်တော်တို့ လုပ်ငန်းတွေလုပ်တဲ့ influencing factors တွေဟာ static မဟုတ်ပါဘူး။ အမြဲပြောင်းလဲနေပါတယ်။ ပြောင်းလဲတယ်ဆိုတာ မနှစ်ကလုပ်တဲ့ မဟာဗျူဟာ၊ နည်းဗျူဟာဟာ top notch No.1 ကောင်းပေမယ့်လည်း ဒီနှစ်မှာ သွားလုပ်လို့မရပါဘူး။ အဲဒါကြောင့်ကျွန်တော်တို့ ဒါကိုအမြဲ holistic review ကို ကျွန်တော်တို့ လုပ်ချင်တယ်။ အဲဒီတော့ မဟာဗျူဟာ၊ နည်းဗျူဟာကိုပြောင်းဖို့ လုံးဝမကြောက်ပါနဲ့၊ Please don't be hesitant to change even main strategies and approaches. အဲဒါကို ပြောတာ မဟုတ်လို့ရှိရင် ကျွန်တော်တို့ထင်နေတာက ဒါကြီးချပေးရင် ဒါလုပ်ရမယ်ထင်နေတယ်၊ မကောင်းရင်တော့ ကျွန်တော်တို့ပြင်ရမှာပဲ၊ အဲဒါအရေးကြီးပါတယ်။ အဲဒီ notion က တော့ ကျွန်တော်တို့အားလုံးရဲ့ ဦးနှောက်ထဲမှာ ရှိဖို့လိုအပ်တဲ့အပြင် MMCWA နှင့် EC အဖွဲ့ဝင် များ အားလုံးကလည်း ဒါကို လုပ်ဖို့လိုပါတယ်။

- နောက်တစ်ချက်က MMCWA တင်မကပါဘူး၊ ကျွန်တော်တို့ ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာနမှာလည်း တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ် (၁၅)ခုမှာလုပ်တဲ့ နည်းဗျူဟာများ၊ မဟာဗျူဟာများဟာ တစ်ခုနဲ့တစ်ခု လုံးဝတူစရာလည်း မလိုပါဘူး။ တူလို့လည်း မရပါဘူး။ We have to adapt to each state and region's situation ကို လုပ်ပြီးတော့ နည်းနည်း ပြောင်းပေးစေချင်ပါတယ်။ ဥပမာ-ကယားမှာလုပ်တာ ဒါ၊ ဒါ လုပ်မယ်ဆိုရင်မရဘူး။ ရန်ကုန်တိုင်းမှာကျတော့ တစ်မျိုးဖြစ်သွားပြီ၊ မန္တလေးဆိုတစ်မျိုး ဖြစ်သွားပြီ။ အထူးသဖြင့် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်က လုံးဝမတူပါဘူး။ အဲဒါလေးကိုတော့ အားလုံးသိစေချင်ပါတယ်။
- အဲဒီတော့ ဘယ်လိုမတူလဲဆိုတာ သိစေချင်ရင်တော့ MMCWA member အနေနဲ့ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်ဦးစီးမှူး၊ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ လူမှုဝန်ထမ်းတွေကို မေးကြည့်လို့ ရှိရင်သိပါတယ်။ ဥပမာ-ထားပါတော့ ရခိုင်မှာ လုပ်တာဆိုရင် လုံးဝမတူတော့ဘူး။ You can't do the approach that you are doing in Kayar to that in Rakhine ၊ မရဘူး။ ရခိုင်က special situation ရှိတယ်။ အဲဒါတွေစဉ်းစားဖို့ လိုပါတယ်။ ရခိုင်သွားတယ်ဆိုရင် ကယားမှာလုပ်တဲ့ပုံစံ၊ ရန်ကုန်မှာ လုပ်တဲ့ပုံစံနဲ့ လုံးဝလုပ်လို့ မရပါဘူး။ အဲဒီတော့ ရခိုင်မှာဘယ်လို လုပ်မလဲ။ ရခိုင်မှာ ဘယ်လိုလုပ်မလဲဆိုတာသိဖို့က တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်၊ ကျွန်တော်တို့ဝန်ကြီးဌာနက ဦးစီးမှူးတွေသွားတွေ့လိုက်၊ ဆရာတို့ဆီမှာ ဘယ်လိုရှိလဲ၊ ကျွန်တော်ကတော့ ဒါလုပ်ချင်တယ်။ ဘယ်လို approach နဲ့ သွားရင်ကောင်းမလဲ၊ အဲလို စဉ်းစားစေချင်ပါတယ်။ အဲဒါမှအကျိုး ရှိပါမယ်။
- ကျွန်တော်တို့ ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနကတော့ ဆွေးနွေးပွဲပိုးဖို့ အဆင်သင့်ဖြစ်သလို၊ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ လူမှုဝန်ထမ်း၊ ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေးဝန်ကြီးဌာနကလည်း လုပ်ပေးစေလိုပါတယ်။
- နောက်တစ်ချက်က ဒီအသင်းကြီးက ဆောင်ရွက်နေတဲ့ နှစ်ပတ်လည်အစည်းအဝေး ဖြစ်တဲ့အတွက် ကိုယ်လုပ်တာ ဟုတ်သလား/ မဟုတ်ဘူးလားဆိုတာက ဗဟိုမှာ လုပ်တာ activity ရှိတယ်၊ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်မှာလုပ်တဲ့ activity ရှိတယ်၊ ခရိုင်မှာ ရှိတယ်၊ မြို့နယ်မှာရှိတယ်။ ဘယ်လိုသိလဲ၊ MMCWA ဗဟိုအဖွဲ့ အနေနဲ့က you have to develop the quick checklist, check-list လုပ်လိုက်၊ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်မှာ ဒါလုပ်လား၊ ဒါလုပ်ထားလား မလုပ်ဘူး။ မလုပ်ရင် ဘာကြောင့်မလုပ်လဲ၊ လုပ်ရင် ဘယ်လိုလုပ်မလဲ၊ လုပ်ထားတာ ok ရင် but not satisfactory ဘယ်လို ပိုကောင်း

အောင်လုပ်မလဲ check-list လုပ်တာသိပ်မြန်တယ်။ Within one or two days မှာ သိပြီ၊ မန္တလေးတိုင်း MMCWA ရဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်ဟာ ok လား၊ မ ok ဘူးလားဆိုတာ check-list သုံးလိုက်ပြီး၊ ပြီးမှ you going to details ပိုပြီးသိစေချင်ရင်တော့ focus group discussion နဲ့ key informant interview လုပ်လိုက်၊ ဘာမှ ပိုက်ဆံမကုန်ဘူး။

- Focus Group Discussion (FGD) ဆိုတာလူ (၈)ယောက်ကို တစ်ဖွဲ့လုပ်လိုက် group (၃)ခု လုပ်လိုက် topic (၃)ခုခွဲလိုက် အဖြေထွက်တာ အရမ်းမြန်ပါတယ်။ Within one day, you will know the result. FGD နဲ့ KII လုပ်ပုံလုပ်နည်းကိုလည်း MMCWA အနေ နဲ့ ဆေးသုတေသနဦးစီးဌာနကိုမေးပါ။ အဲဒါကို MMCWA အထူးသဖြင့် တိုင်းဒေသကြီး နှင့်ပြည်နယ်ကို ပိုပြီး သိစေချင်ပါတယ်။ ပြောပြီးလို့ရှိရင် ဒီမှာ ကျန်သွားတဲ့လူတွေက မိမိတို့ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်မှာ ဆက်ပြီးတော့ ပြန်လည်ပြီး ဖြန့်ဝေပေးစေချင် ပါတယ်။ ဒါတွေသာ လုပ်မယ်ဆိုရင် MMCWA ကြီးဟာ always in a state of readiness၊ အမြဲတမ်း အဆင်သင့်အနေအထားမှာ ရှိမှာဖြစ်ပါတယ်။
- ကျွန်တော့်အနေနဲ့ နိဂုံးချုပ်ပြောချင်တာကတော့ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ health literacy promotion ကို စတင်ပြီးတော့ collaborate လုပ်ပေးပါ။ ကျွန်တော်တို့ Standardize Health Messages မှာပါတဲ့ အချက်တွေကိုလည်း သုံးပေးပါ။ အဲဒီစာအုပ်ကြီးကိုလည်း ဖတ်ပြီးတော့ ဝေဖန်ပါ၊ သုံးသပ်ပါ။
- ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဒီစာအုပ်ဟာ ပထမစာအုပ်မှာ (၂၇၂) မျက်နှာပါတယ်။ နောက်ထပ် FDA၊ တိုင်းရင်းဆေး၊ အား/ကာ အသီးသီးပေါင်းလိုက်ရင် (၃၀၀) ကျော်မယ်။ နောက်ထွက်မယ့် စာအုပ်မှာဆိုရင် တစ်အုပ်ထဲဖြစ်သွားပြီ။ အဲဒီမှာပါတာတွေက gospel truth မဟုတ်သေးဘူး။ ဒါက version 01 ဖြစ်တယ်။ after 8 to 10 months မှာ FGD နဲ့ KII ပြန်လုပ်မယ်။ အဲဒီ ကျွန်တော်တို့ပါတဲ့စာအုပ်ထဲမှာ ဘယ်ဟာကိုတော့ ထပ်တိုးသင့် တယ်၊ ဘယ်ဟာကိုတော့ လျှော့သင့်တယ်၊ ဘယ်ဟာကိုတော့ aligned လုပ်ပြီးတော့ ပိုရှင်းသင့်တယ်ဆိုတာ ထွက်လာရင်ပဲ စာအုပ်ကြီးက နောက်ထပ် (၅) နှစ်လောက် သုံးလို့ရပါတယ်။
- ဆရာတို့သိတဲ့ အတိုင်း ဒီစာအုပ်ကြီးကို ကျွန်တော်က tablet ပေါင်း (၂၀,၀၀၀)ကျော် ကျွန်တော်ဝယ်ယူပြီး လောလောဆယ် လာမယ့် (၆) လအတွင်းမှာ tablet (၁၅,၀၀၀) လောက်ဝယ်မယ်၊ Gavi ကလည်း (၁၄,၀၀၀)အတွက် ထောက်ပံ့ပေးမယ်။ ဆက်လက်

ဝယ်ပြီး tablet တွေကိုတော့ လောလောဆယ် ကိုယ့်ဟာကိုယ် အရင်ပေးမှာပေါ့လေ၊ midwife တွေ အကုန်ပေးမယ်၊ PHS-I အကုန်ပေးမယ်၊ PHS-II အကုန်ပေးမယ်၊ health assistance အကုန်ပေးမယ်။ MMCWA ကလည်း ပိုက်ဆံရှိရင်တော့ tablet လေးတွေ ဝယ်ပြီးပေးပေါ့လေ၊ ကျွန်တော်တို့ကတော့ စပြီးပေးတော့မှာပါ။

- နောက်တစ်ချက်က ပြောချင်တာကတော့ ဘာအလုပ်ပဲ လုပ်လုပ် research လုပ်ရမယ်၊ research ဆိုတာ ကျွန်တော်တို့ basic research မဟုတ်ပါဘူး။ implementation research များများ လုပ်ပေးပါ။ ရတဲ့ result ကို အသုံးပြုပါ။ Implementation research ဆိုတာ ဘာလဲဆိုရင် administrative issues, management issues, logistic issues and some technical issues ဆိုပြီး ယခုထက်ပိုပြီး ဘယ်လိုကောင်းအောင် လုပ်ရမလဲ ဆိုတာ ထွက်ပေါ်လာမှာပါ။ Implementation research လုပ်မယ်ဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ ပိုက်ဆံပေးလို့ရပါတယ်။ လုပ်မယ်ဆိုရင် MMCWA ကတင်ပါ။ တစ်ခုချင်း၊ တစ်ခုချင်း ပိုက်ဆံပေးပါမယ်။
- ကျွန်တော်တွေ့ရတာက MMCWA ရဲ့ research လုပ်တာ quality အရမ်းကောင်းပါတယ်။ quality အရမ်းကောင်းတဲ့အတွက် ကျွန်တော့်အနေနဲ့ ဒီမှာတင် မပြီးသွားစေချင် ပါဘူး။ ဆရာတို့ရဲ့ paper ကို Myanmar Health Research Conference မှာ သွားပြီးဖတ်ပါ။ ဘာကြောင့်ကျွန်တော် ဒီစကားကိုပြောလဲဆိုတော့ MMCWA က လုပ်တဲ့ သုတေသနတွေဟာ တကယ်လက်တွေ့သုတေသန၊ အကျိုးရှိတဲ့ သုတေသနဆိုတာ တွေ့ရတဲ့အတွက် လာမယ့် Myanmar Health Research Conference ဇန်နဝါရီမှာ သွားဖတ်ပါ။ Topic တွေကလည်း highest ဖြစ်ပါတယ်။
- ကျွန်တော်နောက်ဆုံး နိဂုံးချုပ်မပြောခင် ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးက ကျွန်တော်ကို request လုပ်ပါတယ်။ MMCWA အနေနဲ့ ကျေးလက်နှင့်ဝေးလံသော ဒေသများမှာ (၅)နှစ် အရွယ်ကလေးတိုင်း သူငယ်တန်းကျောင်းတက်တဲ့ကိစ္စနှင့် (၆)နှစ် အရွယ်ကလေးတိုင်းကို ပထမတန်းမှာ ကျောင်းအပ်တဲ့ကိစ္စကိုလည်း MMCWA က ပံ့ပိုး ပေးပါ။ ကလေးတွေ ကျောင်းများများတက်ပြီး စာသင်မှ health literacy လည်း ပိုတက် မယ်၊ အားလုံးအကျိုးရှိမယ်၊ လူမှုဝန်ထမ်း၊ ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေး ဝန်ကြီးဌာန၊ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးကလည်း request လုပ်ထားပါတယ်။ လူမှုရေးအခက် အခဲမျိုးစုံကြောင့် ကလေးများကို ကျောင်းမပို့နိုင်တဲ့ မိသားစုများကို မိသားစုထောက်ပံ့

ရေး အစီအစဉ်ဆိုတာ ရှိပါတယ်။ အဲဒီအစီ အစဉ်မှာလည်း MMCWA ကပါဝင်ပြီး လုပ်ပေး စေလိုပါတယ်။

- ဒါ့အပြင် ရင်ခွင်မဲ့ကလေးများ လျှော့ချရေးနှင့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးတို့မှာလည်း ဝိုင်းဝန်းပူးပေါင်းပေးပါလို့ request လုပ်ထားပါတယ်။ ဒီ (၂)ချက်လုံးကို ကြည့်မယ်ဆိုရင် MMCWA ရဲ့ mission statement, vision statement နဲ့ လုံးဝကိုက်ညီတဲ့အတွက် ဘယ်လိုလုပ်မလဲဆိုတာကို စဉ်းစားပြီးတော့ MMCWA ဥက္ကဋ္ဌက အဖွဲ့ဝင်တွေကို အကြောင်းကြားစေလိုပါတယ်။ အဲဒီတော့ ကျွန်တော်တို့ ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစား ဝန်ကြီးဌာနနဲ့ သက်ဆိုင်ရာဌာနတွေ၊ unit တွေ maternity ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ child ဖြစ်ဖြစ်၊ health literacy promotion ဖြစ်ဖြစ် အခုထက် ပိုမိုပေါင်းလုပ်ပါ။ ကျွန်တော်တို့ ဝန်ကြီး ဌာနကိုလည်း အချိန်မရွေး ဝင်ထွက်သွားလာပါ။ အဖွဲ့ဝင်တွေ အကုန်လုံးကလည်း ဝန်ကြီးဌာနမှာလုပ်ခဲ့တဲ့ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်တွေ၊ ပါမောက္ခတွေ၊ ဆေးရုံအုပ်ကြီး တွေဖြစ်ပါတယ်။ အချိန်မရွေး ကျွန်တော်တို့နဲ့ လာတွေ့ပါ။
- နောက်ဆုံးတစ်ချက်ကတော့ ဒီအသင်းကြီးရဲ့ ဆောင်ရွက်ချက်များဟာ မြန်မာနိုင်ငံ မိခင်နှင့်ကလေးများ၊ အထူးသဖြင့် ကျန်းမာရေးမြှင့်တင်မှုအတွက် အလွန်အရေးပါတဲ့ အချက်ဆိုတာကို ကျွန်တော့်အနေနဲ့ရော၊ ကျန်းမာရေးနှင့် အားကစားဝန်ကြီးဌာနအနေ နဲ့ပါ မှတ်တမ်းတင်ဂုဏ်ပြုပါတယ်လို့ ပြောကြားရင်းနဲ့ နိဂုံးချုပ်ပါတယ်။
- အားလုံးကိုကျေးဇူးတင်ပါတယ်။

အခမ်းအနားတက်ရောက်သူများစာရင်း -

- ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး
- လူမှုဝန်ထမ်း၊ ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး
- အမျိုးသား လွှတ်တော်၊ အမျိုးသမီးနှင့် ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကော်မတီ ဥက္ကဋ္ဌ
- ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာန၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်များ
- ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်များ
- ညွှန်ကြားရေးမှူးများ

- ပြည်ထောင်စုနယ်မြေ နေပြည်တော်ကောင်စီနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် ပြည်သူ့ ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာနမှူးများ
- မြန်မာနိုင်ငံမိခင်နှင့် ကလေးစောင့်ရှောက်ရေးအသင်းဥက္ကဋ္ဌနှင့် ဗဟိုကောင်စီဝင်များ
- ဗဟိုအလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့ဝင်များ
- မြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသမီးရေးရာအဖွဲ့ချုပ်၊ မြန်မာနိုင်ငံကြက်ခြေနီအသင်း ဥက္ကဋ္ဌနှင့် တာဝန်ရှိသူများ
- မြန်မာနိုင်ငံ သူနာပြုနှင့် သားဖွားကောင်စီ ဥက္ကဋ္ဌနှင့် တာဝန်ရှိသူများ
- ကုလသမဂ္ဂ လက်အောက်ခံ အဖွဲ့အစည်း၊ တာဝန်ရှိသူများ
- UNFPA ဌာနကိုယ်စားလှယ်
- နှီးနွယ်ဝန်ကြီးဌာန၊ တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်များ
- အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်း၊ ကိုယ်စားလှယ်များ
- တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်များ

(ဤမိန့်ခွန်းသည် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး၏ လက်ရေးမူမှ ပြန်လည်ရိုက်နှိပ်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။)